

Ábri Béla

Gyergyai Barna

Keresztessy János

ZENE és mozgás

Tankönyv a II. osztály számára

Előszó	6
I. Ismétlés	7
II. Énekeljünk, játsszunk!	13
III. A negyed érték	17
IV. A nyolcadok	19
V. Énekeljünk, játsszunk!	24
VI. A kettes ütem	27
VII. A furulya	30
VIII. A szó-mi hangok	33
IX. Énekeljünk, furulyázzunk, játsszunk!	39
X. A lá hang	41
XI. Énekeljünk, furulyázzunk, játsszunk!	47
XII. Jön a Mikulás!	54
XIII. Karácsony. Újév	56
XIV. Énekeljünk, furulyázzunk, játsszunk!	61
XV. Ismeretfelmérő I.	69
XVI. Itt a farsang, áll a bál	71
XVII. A dó hang	72
XVIII. Énekeljünk, furulyázzunk, játsszunk!	77
XIX. A re hang	83
XX. Énekeljünk, furulyázzunk, játsszunk!	89
XXI. Hangszerek	96
XXII. Édesanyák napja	100
XXIII. Énekeljünk, furulyázzunk, játsszunk!	102
XXIV. Ismeretfelmérő II.	114
XXV. Mit tanultunk másodikban?	116
Betűrendes dalmutató	117
Bibliográfia	119
Melléklet	121

A Zene és mozgás tankönyv az érvényben lévő tanterv követelményeinek figyelembevételével készült, zenei anyagának elsődleges forrása a magyar népzene, a magyar népi gyermekjátékok, mondókák, gyerekdalok.

A tankönyv a tanulók előzetes ismereteire épül, a tantervi előírásokban meghatározott kompetenciák kialakítása minden esetben az előző évben hallás után elsajátított dalanyag alapján kerül feldolgozásra. Tankönyvünk ismeretanyagát koncentrikusan építettük fel, hogy ezáltal a tanulók képességei az egyre bővülő ismeretek birtokában a gyakorlás során készségekké alakuljanak, amely újabb ismeretek elsajátítását teszi lehetővé, így egymásra épülésük folyamatában elérjük a célt: a zeneművek minél magasabb színvonalú reprodukálását, tudatos, értő befogadását, esetleg alkotását is.

A tankönyv szerkezete végigkíséri a naptári év fontos ünnepeit, a jeles napokat, szem előtt tartva az évszakok változásait is, mindezt úgy valósítva meg, hogy követi a tanuló által az adott időpontban elsajátított ismereteket. A tankönyvben való tájékozódást az adott évszakokra jellemző szín alkalmazása is segíti.

Mivel minden zenei tevékenység a zeneműre alapul, az ismeretek megtanításához szükséges egy jól konszolidált zenei anyag birtoklása, amely lehetővé teszi az ismeretek feldolgozását, amelyekből a gyakorlás során kialakulnak a készségek. Tankönyvünkben igyekeztünk minél több dalt ajánlani az egyes zenei ismeretek elsajátítására, begyakorlására.

A különböző kompetenciák fejlesztésére szánt dalanyag lehetővé teszi a differenciált tanítást az adott osztály, illetve az egyes tanulók képességei szerint.

Az egyes dalok mellett megjelenő piktogramok pontosan meghatározzák, hogy az adott időpontban milyen kompetencia fejlesztését szolgálhatják, lehetővé téve egy-egy dal funkciójának variálhatóságát: hallás után megtanítható dal, hangzásviszony begyakorlására alkalmas dal, különböző ritmusok, ritmusképletek begyakorlását segítő dal, furulyázható dal – így egyazon dal alkalmassá válik több kompetencia fejlesztésére is. (A hangzásviszony begyakorlására alkalmas dalok C=dó változatban is megtalálhatóak a mellékletben.)

A hallás után megtanítandó énekek akkordjelzéssel vannak ellátva, lehetőséget nyújtva a pedagógusnak, hogy gitáron, szintetizátoron, harmonikán kísérje tanítványai énekét, ezáltal is fejlesztve tonalitásérzéküket.

Reméljük, hogy e tankönyv használata során a tanulók könnyedén elsajátítják mindazt a zenei tudást, amely megalapozza zenei hozzáértésüket, esetleges zenei karrierjüket, és hozzájárul ízlésük és intellektusuk fejlesztéséhez.

A szerzők

Ismétlés

Száll a madár

szó

D A D D D A D

Száll a ma - dár ág - ról ág - ra. Száll az é - nek száj - ról száj - ra.

A D A G D A D

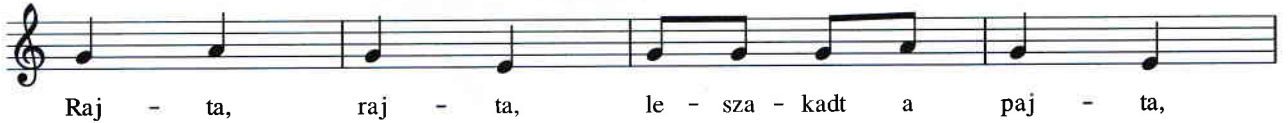
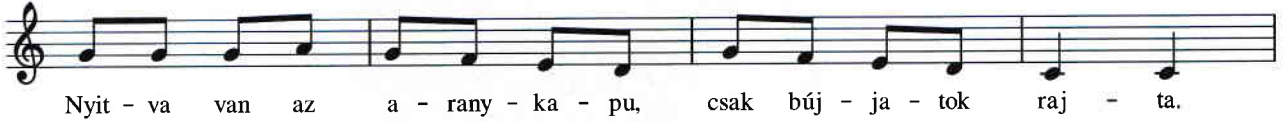
Zen - gő ma - dár ág - ról ág - ra, Zen - gő é - nek száj - ról száj - ra.

Hinta-palinta

szó

Hin - ta - pa - lin - ta, ré - gi dun - na, kis - ka - to - na, u - gorj a Du - ná - ba!

szó

Ketten szembefordulva, mindkét kézzel kaput tartanak. A sor kézfogással, nyolcast leírva átbújják a kapu alatt. A dal végén karjuk közé fogják az odaérkezőt (2-3-at is lehet). „Kihez méész, almához vagy körtéhez?” – kérdik. A kapusok előzőleg megbeszélik, hogy melyik lesz

Csön-csön gyűrű

szó

A gyerekek tenyerüket összetéve ülnek. A hunyó kimegy, az osztó a dal éneklése közben valakinek a kezébe teszi a gyűrűt. A gyerekek halkhangos énekléssel segítik a hunyót a

Itt a köcsög

szó

Itt a köcsög, mi van benne? Arany alma, arany körte.

Add tovább, add tovább, Te meg fizesd az árát.

A gyerekek körben állnak, egyikük a közepén egy köcsögben kavicsokat csörget. A dal kezdetén egy gyerek kezébe adja, a köcsög metrumra körbejár. Akinek a dal végén a kezében marad, az helyet cserél a körben állóval.

Keren, kerén kása

D szó

Ke-ren, ke-ren ká-sa, Kert a-latt a kis-ku-tya, Ott a bí-ró há-za.

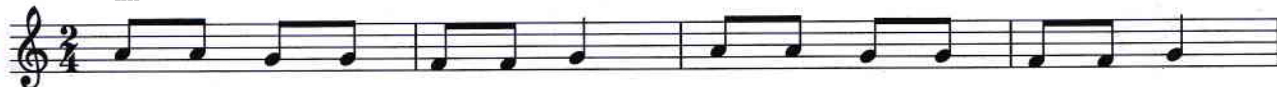
Hol a bí-ró lá-nya?

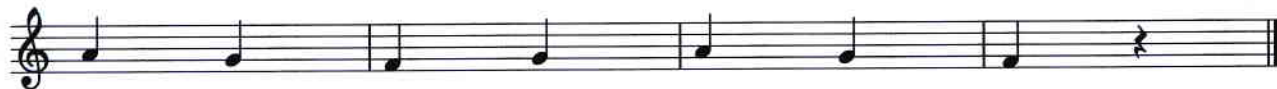
A gyerekek egymás kezét fogva sorba állnak. Az első gyerek előbb nagy, majd egyre kisebb körben vezeti a sort, így csigát alakítanak ki két dallam alatt. Újabb két dallam alatt a sorban az utolsó gyerek ellenkező irányban alakítja ki a csigát.

Mackó, mackó

mi

Mac - kó, mac - kó, u - gor - jál, mac - kó, mac - kó, fo - rog - jál,

Tap - solj e - gyet, u - gorj ki!

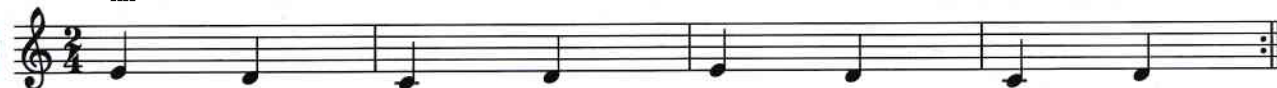
A gyerekek párosával szemben állnak, mintha egy belső és egy külső kör lenne. Utánozzák, amit mondanak, ugrálnak, megfordulnak, tapsolnak. „Ugorj ki”re a külső kör egyet jobbra lép, így mindenki új párt kap.

Eredetileg ugróköteles játék volt, két gyermek hajtotta a kötelet, a harmadik középen ugrált. Minden ugrásnál az énekelt mozdulatot utánozta, a végén kiugrott a forgó kötélből, és másik

Siess libám

mi

Si - ess, li - bám be - gyet rak - ni,
Ha - za - me - gyünk tü - zet rak - ni,

Es - té - re, va - cso - rá - ra má - kos csí - kot főz - ni.

A gyerekek egyenletesen körbejárnak. A dal végén leguggolnak és visszafordulnak, ellenkező irányban haladva éneklük újra a dalt.

mi

Hé - ja, hé - ja, nincs itt li - ba, E - redj o - da, huss, huss, huss!
Szom - széd - ban van, e - redj o - da,

Az „anya” elől áll, mögötte oszlopban a többi gyerek, mindegyik az előző derekát karolja át. A „héja” az anyával szemben áll és mondja: „héja vagyok, ellopom.” Anya: „anya vagyok, nem adom.” Héja: „de én mégis ellopom.” Az anya kitért karokkal védi az oszlopot. Ha a héja a sor végén álló gyermeket elkapja, az mögé áll. Addig folytatják, amíg a sor el nem fogy. Amikor az anya egyedül marad, a héja az egész oszloppal visszaáll az anya mögé.

Szól a nóta halkán

Weöres Sándor-Károlyi Amy

Kodály Zoltán

re

1. Szól a nó - ta hal - kan, ép - pen csak, hogy hall - jam.
2. U - tá - na ha men - nél, se - mer - re se lel - néd,

Le - ve - gő - ben i - de - o - da ka - va - rog a dal - lam.
El - vit - te az es - ti szel - lő, a - kár csak a per - nyét.